

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2011
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΟΜΑΔΑ Α΄

A.1.1 Ποια υπήρξε η δομή και η οργάνωση των κομμάτων κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα; Να αναφέρετε τις πολιτικές πρακτικές που μεταχειρίζονταν και τους λόγους για τους οποίους δεν εξελίχθηκαν σε ταξικά κόμματα.

Μονάδες 16

A.1.2 Να παρουσιάσετε την πολιτική στάση του Ελευθερίου Βενιζέλου απέναντι στο Κρητικό Ζήτημα ως πρωθυπουργού της Ελλάδας μέχρι το 1912.

Μονάδες 12

A.2.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

α. Κλήριγκ

β. Ανόρθωση

γ. Συμφωνία των Μουρνιών

Μονάδες 12

A.2.2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Η ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στο ελληνικό κράτος μετά τους Βαλκανικούς πολέμους αποτέλεσε σημείο αναφοράς για το εργατικό κίνημα.
2. Το κόμμα του Δηλιγιάννη στήριξε το τυχोδιωκτικό χρηματιστικό κεφάλαιο.
3. Η Λέσχη Φιλελευθέρων ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1913.

4. Η Ε.Α.Π. λειτούργησε μέχρι το 1932 και μεταβίβασε στη συνέχεια την περιουσία της στο Ελληνικό Δημόσιο.
5. Το πρώτο παγκόσμιο Παν-ποντιακό Συνέδριο οργανώθηκε στη Μασσαλία το Δεκέμβριο του 1918.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β. 1

Λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω κείμενα και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε

α) το περιεχόμενο της οικονομικής αντίληψης του «βενιζελισμού»

Μονάδες 10

β) πώς η οικονομική αντίληψη του «βενιζελισμού» συνδέθηκε με το όραμα της «Μεγάλης Ιδέας» και διαμόρφωσε τις εθνικές διεκδικήσεις της Ελλάδας κατά το χρονικό διάστημα 1910-1920;

Μονάδες 15

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

[...] Πέρα και πίσω από το χάρισμα του ηγέτη του, η ανεπανάληπτη δυναμική του Βενιζελισμού πηγάζει από έναν εξίσου ανεπανάληπτο συνδυασμό αστικού εθνικισμού και αστικού εκσυγχρονισμού, σε αδιάσπαστη και διαλεκτική ενότητα. Από την πρώτη στιγμή, το 1910, ο εκσυγχρονισμός τέθηκε στην υπηρεσία της εθνικής ολοκλήρωσης. Με τη σειρά της, η εθνική ολοκλήρωση υπηρέτησε τον εκσυγχρονισμό μέχρι το τέλος, προσφέροντας την αναντικατάστατη πολιτική και ιδεολογική του νομιμοποίηση. Στο γενικό αυτό επίπεδο, γίνεται φανερό η άρρηκτη συνέχεια και συνέπεια του Βενιζελισμού (και του Βενιζέλου προσωπικά).

[...] Κατά την πρώτη ηρωική περίοδο του Βενιζελισμού (1910-1920), ο αστικός εκσυγχρονισμός συναρθρώθηκε με τον αλυτρωτισμό, με ιδεολογικό επιστέγασμα τη Μεγάλη Ιδέα. Κατά τη δεύτερη περίοδο (1922-1932), ο αστικός εκσυγχρονισμός συναρθρώθηκε με την οικοδόμηση ενιαίου εθνικού κράτους, με ιδεολογικό επιστέγασμα την Αβασίλευτη Δημοκρατία στην οποία ο

Βενιζέλος επιχείρησε να προσδώσει ευρύτερο ιδεολογικό και κοινωνικό περιεχόμενο.

[...] Ως ανεπανάληπτος συνδυασμός αστικού εκσυγχρονισμού και αστικού εθνικισμού, ο Βενιζελισμός εκμεταλλεύτηκε αδίστακτα και δημιουργικά μία σειρά από διεθνείς συγκυρίες, κατά την περίοδο 1910-1920, που πρόσφεραν τις καλύτερες αλλά και τελευταίες ευκαιρίες πραγμάτωσης της Μεγάλης Ιδέας, ως συνεπούς και ρεαλιστικού αλυτρωτισμού. [...]

Γ.Θ. Μαυρογορδάτου, «Βενιζελισμός και Αστικός Εκσυγχρονισμός», σ. 10

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

[...] Όταν λοιπόν το 1910 ο Βενιζέλος κατέλαβε την εξουσία, η ελληνική μεγαλοαστική τάξη για πρώτη φορά αποδέχθηκε ομόφωνα να ρίξει το πολιτικό, και κυρίως το οικονομικό της βάρος, στην προετοιμασία της αναδίπλωσης των «εθνικών πεπρωμένων». Δυο χρόνια αργότερα ξεσπάνε οι Βαλκανικοί Πόλεμοι του 1912-1913 και την επόμενη χρονιά αρχίζει ο Μεγάλος πόλεμος. Το ανατολικό ζήτημα βαίνει προς τη λύση του, ενώ για τους Έλληνες κεφαλαιούχους διακυβεύονται τα πάντα. Ολόκληρη η τεράστια οικονομική υποδομή του ελληνικού μεταπρατικού συστήματος τίθεται βαθμιαία στην υπηρεσία των σχεδίων της ελληνικής κρατικής εξουσίας.

[...] Ως τους Βαλκανικούς πολέμους, ο κύκλος αυτός δεν είχε δείξει μεγάλο ενδιαφέρον για τις τύχες της Ελλάδας. Μόνο μετά το 1912-1913 διαμορφώθηκε σε ομάδα πίεσης για την προώθηση των επεκτατικών συμφερόντων της χώρας. Έτσι, η μεταπρατική μεγαλοαστική τάξη, στο σύνολό της συμμετέχει για πρώτη φορά άμεσα στην οργάνωση του ελληνικού επεκτατισμού που επακολούθησε μετά την άνοδο του Βενιζέλου.

Κ. Τσουκαλά, «Εξάρτηση και αναπαραγωγή»

ΘΕΜΑ Β. 2

Αφού αξιοποιήσετε τις πληροφορίες από τα ακόλουθα κείμενα και τις συνδυάσετε με τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

α) στις παροχές που περιελάμβανε η περίθαλψη των 450.000 προσφύγων της περιόδου 1914 - 1921, σύμφωνα με τα στοιχεία των υπηρεσιών του Υπουργείου Περιθάλψεως.

Μονάδες 10

β) στην αντιμετώπιση των στοιχειωδών αναγκών των προσφύγων κατά το πρώτο διάστημα μετά τη μικρασιατική καταστροφή και ιδιαίτερα στο ζήτημα της προσωρινής τους στέγασης.

Μονάδες 15

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Από τη στιγμή που οργανώθηκαν οι διάφορες υπηρεσίες για τους πρόσφυγες, προσπάθησαν να εξασφαλίσουν την εγκατάστασή τους σε δημόσιες γαίες ή σε εγκαταλελειμμένα τοιφλίκια. Η αρχική εγκατάσταση των προσφύγων ήταν προσωρινή, επειδή η οριστική προϋπέθετε σοβαρή προεργασία, όπως τοπογραφικές μελέτες, οργάνωση οικισμών και οικοδόμηση όπου δεν υπήρχαν σπίτια. Παρόμοια εργασία καθυστέρουσε αναπόφευκτα, εξαιτίας της ανεπάρκειας τόσο σε τεχνικούς όσο και σε οικοδομικά υλικά. Ως της 1^η Ιουλίου 1915, οι πρόσφυγες που ήταν εγγεγραμμένοι στους καταλόγους περιθάλψεως ανέρχονταν σε 117.484. Ο αριθμός αυτός δεν συμπεριλαμβάνει εκείνους που διέθεταν δικούς τους πόρους και δεν είχαν εγγραφεί για περίθαλψη.

ΙΕΕ, Τόμος ΙΕ, σελ 82

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

Κατά τις πρώτες ώρες της μικρασιατικής τραγωδίας, η πρώτη δραστηριοποίηση από πλευράς ελληνικών αρχών ήταν η συλλογή τροφίμων και χρημάτων για να περιθάλψουν τα ράκη που αποβιβάζονταν από το «Καρνάκ» και τη «Φρυγία», τα δυο πρώτα ξένα ατμόπλοια που κατέπλευσαν στον Πειραιά. Όπως ήταν φυσικό, εξίσου πρωταρχική ενέργεια υποδοχής ήταν η παραχώρηση, όπου υπήρχαν, των υπόστεγων του Πειραιά, των προτεσταντικών εκκλησιών της πόλης και κάποιων αιθουσών του Τζάννειου Νοσοκομείου. Και πάρα πολύ σύντομα, στις εφημερίδες της 2ας Σεπτεμβρίου, πλάι στις ειδήσεις για τη «Σμύρνη που καίγεται», τους «χριστιανούς που σφαγιάζονται» και τον Βενιζέλο

που «αγωνίζεται να σώσει τη Θράκη», διαβάζουμε στα ψλά γράμματα ότι στο Υπουργείο Δικαιοσύνης «μελετάται η τροποποίηση του ενοικιοστασίου», στο σημείο που αφορά στην υπενοικίαση των δωματίων. Ακόμη, στο Ελεύθερον Βήμα παρουσιάζεται από τις πρώτες κιόλας μέρες «προσφορά δωματίου εντός κατοικίας», αλλά υπό τον εξής όρο: το δωμάτιο προσφέρεται «για ενοικίαση από οικοτρόφο προσφυγοπούλα». Τα δείγματα αυτά είναι οι προάγγελοι, κατά κάποιον τρόπο, των επικείμενων επιτάξεων, έστω και αν για την ώρα μάλλον δε φαίνεται να υπάρχει σαφής αντίληψη στο κράτος και στην κοινή γνώμη περί της εκτάσεως των γεγονότων. Στο μεταξύ οι καταλήψεις επεκτείνονται σε κάθε κενό, δημόσιο χώρο.

Βίκα Δ. Γκιζελή, «Επίταξεις ακινήτων κατοικουμένων ή οπωσδήποτε χρησιμοποιουμένων», στο συλλογικό τόμο Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα, Επιστημονικό Συμπόσιο, εκδ. Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1997, σσ. 71-72

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ΄

Ξένες Φιλανθρωπικές Οργανώσεις και πρώτα κοινωνικά μέτρα για τους πρόσφυγες του 1922

Για καλύτερη εποπτεία, η Ελλάδα χωρίστηκε σε 12 ευρύτερες περιοχές. Από κει και πέρα, σε κάθε νησί, πόλη ή χωριό είχε συσταθεί 3/μελής επιτροπή (από 1 εκπρόσωπο της τοπικής αρχής, 1 επιχειρηματία και 1 εκπρόσωπο των προσφύγων) για την ευθύνη και τη μέριμνα της τοπικής τροφοδοσίας. Μέσω των τοπικών αυτών επιτροπών, κάθε πρόσφυγας έπαιρνε από τον Α.Ε.Σ¹. γύρω στα 1.000 KALORIES² την ημέρα, ενώ σε κάθε παιδί και σε κάθε μητέρα δίνονταν δύο δοχεία γάλα τη βδομάδα.

Στ. Πελαγίδης, Προσφυγική Ελλάδα (1913-1930) Ο Πόνος και η Δόξα, σελ. 319-320

¹Α.Ε.Σ. = Αμερικανικός Ερυθρός Σταυρός

²KALORIES (γαλλ.)= καλορί (το), η θερμίδα

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να **μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.**
3. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
4. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.00' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ